

Sag. Jeg haaber, at det meget sjældent vil være Tilfældet, men det kan være Tilfældet, og hvor Sind og Villie er der, kan Indsigten eller Arbeidskraften hos Amtsrådets Medlemmer til at rydde op i, hvad der er mangelfuldt, svigte. Det er det, som jeg beklager. Jeg synes, at der gennem Lovforslaget med Hensyn til Landfattigvæsenet gaar en noget for stærk — jeg vil kalde det „Luftning“ af Amtsrådet. Amtsrådene ere i og for sig meget gode, og jeg vil paa ingen Maade beffjære den kommunale Frihed, men paa dette Omraade synes jeg, at man maa indvømme Staten Ret til at være med. Der er en paafaldende Ulighed — ja her komme vi igjen til dette ulyskkelige Forhold: Adskillelsen imellem Land- og Kjøbstad. Landfattigvæsenet kontrolleres af Amtsrådene, altsaa af en kommunal Institution, men Kjøbstæderne kontrolleres af Indenrigsministeren, altsaa af en Statsmyndighed; det er en paafaldende Anomali, og en Anomali, som jeg ikke kan finde mig i. Det hænger atter sammen med, at vi have små Kjøbstæder, isolerede Kjøbstæder, som vi ikke kunne faae sammensmeltede til større Kommuner. Man maa komme til, at Staten ogsaa faar Indflydelse paa dette Omraade i de større Landkommuner, og til en Form, hvorved Staten ikke behøver at stige ned til at kontrollere Fattigvæsenet i en Kjøbstad paa 8—1,200 Indbyggere. Det er virkelig egentlig ikke værdigt for Indenrigsministeren at maatte gige. Der er ingen Instants mellem mig og f. Ex. Søby, Gladstrand eller Stagen med Hensyn til Fattigvæsenet. Dette hænger sammen med, at vi bør komme til, at de større Byer faae en selvstændig Mads og virkelig betragtes som en større Kommune, der ligesaa godt kan have sin Selvstændighed som et lille Amt, og at vi derimod maa sige, at der er andre Byer, der ikke kunne staa saaledes hverken med Hensyn til Cene til, at styre sig selv, eller med Hensyn til Cenen til at bære Byrderne.

Det er dette, jeg har troet at burde fremhæve, at der synes mig at være Mangler ved begge de opstillede Principer. Naar man da vil spørge mig, hvorfor jeg da ikke har stillet Endringsforslag, ja, saa er Svaret derpaa mig let. Det er ikke blot, fordi jeg ikke selv ansaa mig for dygtig nok til her at opstille Detailregler, men ogsaa fordi jeg erkender, at naar der staa saadanne to Systemer mod hinanden, det ene fremlagt i Lovudkastet og hævedt af Ministeren, og det andet fremlagt og hævedt med Enstemmighed af et Udvalg, saa vil der ikke let være nogen Udsigt til at kunne stille Noget op, som kunde haabe tilfreds stille og gjenneføres. Det er mig med Hensyn til dette 3die Kapitel en Slags Trøst, hvad der ellers ikke er behageligt, at, naar jeg ser, at dette Lovudkast har været saa længe om at komme fra 1ste til 2den Behandling her i Thinget, og saa tænker paa, at Rigsdagen dog neppe kan blive længere sammen end 2 Maanedet endnu, jeg da

maa tro, at det ikke er tænkeligt, at vi denne Gang kunne faae dette Lovudkast i en eller anden Skikkelse ophøiet til Lov; men desto mere tror jeg, at det er Pligt, om man end ikke kan stille bestemte Endringsforslag, at udtale sig om de Mangler, der synes at være ved begge de modstaaende Systemer, navnlig det, for hvilket den ærede Minister tilsidst erklærede sig, for at det kan gjenneaa en ny Prøvelse og Bearbejdelse, inden Lovforslaget kommer for igjen. Jeg kan ikke ubetinget slutte mig til Lovudkastet, og jeg tror paa den anden Side, at Udvalget altsor meget beroliger sig omtrent ved det Bestaaende, og stoler paa den almindelige gode Villie, der jo dog i det Hele er i Landet, og som ikke tvænger til at reguleres ved saa skarpe Former som den, Lovudkastet opstiller.

Indenrigsministeren: Jeg kan ikke ganske være enig med den ærede Ordfører i, at det skulde være absolut nødvendigt at omskrive hele dette Kapitel, saaledes som Udvalget har gjort, og det gjør det i alt Fald meget vanskeligt for mig i Dag at kunne faae en Afstemning over det, der egentlig nærmest er Differentpunktet mellem os. Jeg kan nemlig ikke se, at der egentlig taler saaoverordentlig stor Forskjellighed paa selve Forslagene. Jeg kan ikke se, at der findes noget særdeles Nyt i det ærede Udvalgs Redaktion af Kapitlet uden med Hensyn til Ting, der i og for sig næsten ere selvsøgelige eller i alt Fald uden Vanskelighed kunde være tilføiede til Lovudkastets Text. Men jeg kan ikke være blind for, at Grunden, hvorfor man har omændret det, er, at der i det Hele gaar et andet Princip, om jeg saa maa sige, igjennem Udvalgets end igjennem Lovforslagets Text. Dog ogsaa her er der visse Foreningspunkter, idet Ingen af os, hverken Lovudkastet eller Udvalget, har dristet sig til at gjenneføre noget absolut afsluttet System; men der er den Forskjel mellem det ærede Udvalg og mig, som jeg maaste kan kalde tendentiøs, at, medens Regeringsforslagets Affattelse er mere instruktiv, har derimod det ærede Udvalg aldeles forladt hele denne Tanke, og jeg skal sige, hvorfor jeg med Forsæt gjorde Lovforslaget instruktiv. Jeg skal her kun forudskikke den Bemærkning, at, om jeg end ikke har kunnet stole paa det frivillige Fattigvæsen og navnlig ikke har kunnet tro paa, at det kunde optrede som nogen aldeles paalidelig Faktor i Fattigforsørgelsen, har jeg dog ikke Tvivl om, at det jo dog paa sin Side kunde antage en Skikkelse, det vilde kunne faae nogen Betydning lige overfor Fattigforsørgelsen, og i den Henseende er det jo ogsaa, at jeg paa sine Steder i Loven har aabnet Veien for og vist Belvillie lige overfor den frivillige Fattigforsørgelse. Men vilde jeg se paa, hvorledes Tilstanden var i Landet, kunde jeg ikke lufte mine Dine for, at den i det Hele er daarlig, og at det ikke kan benegtes, at en ikke ganske uvæsentlig Grund til den almindelige Klage er den Kjends-